

מתרחק ממשהו, נועץ בו את עיניו

יאיר ברק במוזיאון תל אביב

ופענוח. הצילום, המשמש בסיס לחשיבה ביקורתית, עוסק, על־פי ברק, בפעולה של התרחקות ולא של התקרבות. הוא בוחן בעבודותיו מרחקי צילום שונים הנעים בין התקרבות לנסיגה מתוך שמירת המבט הנעוץ באובייקט הנייח ובכך מתגרה הצילום שלו באפשרות השכחה. הסדרה "מתרחק ממשו, נועץ בו את עיניו" שראשיתה ב־2008 היא מעין אינדקס לצילום של ברק. הסדרה החמקמקה, שנמנעת מאחידות נושאת, היא אסופה של תצלומים שהם מעין הערות שוליים לצילום של ברק ומייצגים במובהק את הפן הקלאסי בעבודתו ביחס למסורת. רוב התצלומים צולמו בשעת שיטוט והיתקלות מקרית, והם נחלקים בבירור לתצלומים של מקומות ואובייקטים בעלי משמעות פורמלית - היסטורית, הקשרית ונרטיבית - ותצלומים שבהם המבט לכאורה כופה משמעות על האובייקט ה"תמים". שתי הקטגוריות נטמעות זו בזו, מגלות באותה מידה רק את הנראה לעין ומוסרות את אותם סיפורים חלולים שיש להם מבנים אבל אין בהם תכולה, ובמובן הזה גם אין להם תכלית. אי אפשר למקם את הצילום, אפילו לא בזמן.

אוצרת: נילי גורן

בחמש־עשרה השנים האחרונות יצר יאיר ברק גוף עבודה רחב ומגובש הממקם אותו בין הקולות החשובים והמעניינים של הצילום המקומי. תערוכתו במוזיאון פורשת מנעד עשייה רחב המשקף באמצעות תכניו הצילומיים את עיסוקו המעמיק של ברק בסוגיות של כוח, של ייצוגים היסטוריים מוסדיים ושל טבעו הרעיוני והחזותי של מדיום הצילום. לצד עבודות המצייתות בתבניתן לסוגת הצילום המסורתי, ברק "פולש" לטריטוריות של מיצב ושל פיסול, ומרחיב בכך את שדה השיח של עבודתו. כתב החידה שמציע ברק בעבודתו, תובע עיון מעמיק וקריאה מדוקדקת, ומזמין את הצופה למסע מרתק בממלכת הדימוי ובעולמו של המושג במבוכי תרבות המערב. התערוכה, המקפלת לתוכה יופי רב לצד מלנכוליה שקטה, נפתחת בשאון פרץ מים אדירים הניתכים בחוזקה אל מי אגם, ומסתיימת בדממה טורדת שמהדהדת מעל שורה ארוכה של תצלומים פיוטיים, מהם ישירים המנכיחים בפשטותם מפגשים מזדמנים ולכאורה נטולי תוקף בין מבט לאובייקט, ומהם פרומים ומשובשים התובעים מהצופה מלאכת מחשבת של קילוף